

Anteckningar från möte med intressenter inför utvärderingen av kolinlagring i åkermark

Den 4 juni 2013, Tornrummet, Kungl. Vetenskapsakademien

Närvarande:

Katarina Hedlund, Lunds universitet (ordförande)

Bo Söderström, EviEM (projektledare)

Jan Eksvärd, LRF

Ingrid Rydberg, Naturvårdsverket

Anna Hagerberg, Jordbruksverket

Ararso Etano, Sveriges Lantbruksuniversitet

Thomas Rosswall, EviEM

Claes Bernes, EviEM

Sif Johansson, EviEM

Matilda Miljand, EviEM

Anmält förhinder:

Emelie Hansson, Naturskyddsföreningen

Sven Pettersson, Svenskt Sigill

Vilken typ av åkermark och vilka brukningsmetoder bör ingå?

Diskussionen handlade om vilka typer av åkermark som bör ingå i utvärderingen. Ingen marktyp avfärdades, istället betonades behovet att titta på och jämföra olika grödor. Möjligheten att kunna ge information om den "bästa (ätbara) grödan", lyftes fram som önskvärt. Majs nämndes som en framtidsgröda som skulle vara intressant att studera. Växtzon där vete (annuella grödor) kan odlas föreslogs som en lämplig avgränsning. Under mötet framhölls också att det är viktigt att skilja på typ av gröda och typ av jord.

Det fanns ett tydligt intresse av att utvärderingen belyser frågor om hur man kan öka matjordsdjupet. Utvärderingen kan studera hur olika markanvändningsmetoder påverkar marken på olika djup.

Det organiska kolets struktur nämndes som något som kan påverka kolinlagringen, men den betydande svårigheten att mäta detta påpekades av Katarina Hedlund.

Ytterligare en fråga som togs upp var vilken tidshorisont som man föreställer sig att lagra kolet. Är det att föredra att lagra in en viss mängd kol på 20 år än på kortare tid?

Ska utvärderingen ha en geografisk eller klimatologisk avgränsning?

Avgränsningen av utvärderingen föreslogs vara den tempererade, humida zonen där det finns regnbevattnad växtodling.

Vilka slags studier är relevanta och hur bör förändringen av kol mätas?

Flera fördelar med långa tidsserier poängterades. Dock fanns en viss oro för att om utvärderingen enbart inriktas på långtidsserier begränsas vilka grödor som kan studeras. Det finns därför en risk att vi missar framtidsgrödor som kan få en viktig roll i Sverige framöver.

Det fanns en önskan om att koncentrationen skulle mätas i kg per producerad gröda. I det material som utvärderingen kommer baseras på är det dock troligast att den enhet som det finns data på är massa per hektar (Mg/ha) eller koncentration. För att undvika problem med bl.a. osäkra volymuppskattningar kommer fokus vara på gradvisa förändringar.

Kan studier av ekologisk odling ingå om effekter av olika skötselmetoder är separerade?

Det fanns en enighet om att ekologisk odling bör ingå i utvärderingen i den mån data kan extraheras för effekter av separata markanvändningsmetoder på kolinlagring i åkermark. Att ställa ekologisk odling mot konventionell är inte intressant i denna utvärdering.

Andra kommentarer

Vikten av att uppmärksamma kopplingen till markanvändningsintensitet och mullhalt lyftes fram.

Att jordbruket avger andra växthusgaser än koldioxid poängterades också. Framför allt lustgas togs upp som ett ämne som borde studeras. Inom ramen för den utvärdering som EviEM ska göra finns i dagsläget dock ingen möjlighet att utvidga frågan till att även täcka in detta ämne. Även kvävet kretslopp och fosfor föreslogs tas med i utvärderingen.

Andra myndigheter och organisationer vars rapporter kan vara relevanta

Följande förslag på rapporter framkom:

- SLU har övervakningsdata på kolinlagring i åkermark (dock inga tidsserier publicerade)
- EUNET på EEA
- JRC
- European Society for Agricultural and Food Ethics (EurSafe)

Sammanfattande bedömning

En återkommande reflektion under mötet var att det är viktigt att ha ett systemperspektiv på kolinlagringen. En utgångspunkt som lyftes fram var att vi måste producera mat, och frågan är hur detta kan göras på mest miljövänliga sätt. Om vi exempelvis enbart fokuserar på vall så ökar vi möjligheten kolinlagringen, men vi producerar ingen mat. Vi riskerar då att enbart flytta miljöproblemen till andra länder. Ett perspektiv som lyftes fram var därför livscykelperspektivet, att man tar hänsyn till de olika leden i produktion, inte enbart titta på en gröda vid ett tillfälle. Dessa synpunkter är viktigt i framförallt analysen av utvärderingens resultat.

Relevansen av utvärderingen när det gäller framtida grödor är viktig att ta upp. Det finns en risk att utvärderingen avgränsas så att den missar framtidsgrödor. Därför bör majs ingå utöver vete som grödor för avgränsning av odlingszon. Alla brukningsmetoder var av intresse men separerat på typ av gröda och typ av jord. Vi ska inte ta med andra växthusgaser i utvärderingen, ej heller studier som fokuserar på fosfor och kväve i stället för kol. Biochar utgår också från utvärderingen pga alltför få långtidsstudier. Flera förslag på lämpliga kontakter gavs som vi bör utforska.